

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA
NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2025-12-18 Nr. TP-11

Vilnius

Posėdis įvyko 2025 m. gruodžio 2 d. 13 val. e. ryšio priemonėmis pusiau nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Laura Stankevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – EKG, Taryba) pirmininkė doc. dr. Dalia Urbanavičienė, EKG nariai – Jonas Rudzinskas, Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Ona Drobelenė, Vilma Griškevičienė, Virginijus Jocys, Vaida Kasparavičienė, doc. Virginijus Kašinskas, Angelė Kavaliauskienė, dr. Lina Leparskienė, Olijardas Lukoševičius, prof. dr. Lina Petrošienė, doc. dr. Dalia Senvaitytė, dr. Loreta Sungailienė, dr. Žilvytis Šaknys, Gita Šapranauskaitė, dr. Skaidrė Urbonienė; Aukštaitijos etninės kultūros globos tarybos pirmininkė Milda Petkevičienė-Dečkuvienė, Mažosios Lietuvos etninės kultūros globos tarybos pirmininkė Asta Grušelionienė; EKG specialistai – dr. Jolita Eidikonienė, Asta Žernienė, Valia Skrodenienė, Vilma Žukauskienė, Violeta Dubnikienė, Jūratė Pancerova, Gintaras Skamaročius. Posėdžio svečiai – Narūnas Lendraitis, Neringos savivaldybės vicemeras, Siga Jakubauskienė, žuvininkystės įmonių asociacijos „Lamperta“ pirmininkė, Rasa Stankutė, asociacijos „Vidmarės“ prezidentė, Danutė Mažeikaitė, Lietuvos turizmo asociacijos direktorė.

Posėdžio kvorumas yra. Posėdžio įrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl siūlymo užtikrinti tradicinės žvejybos apsaugą tobulinant Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymą.
2. Dėl Etninės kultūros globos tarybos 2026-ųjų metų veiklos plano projekto.
3. Dėl Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso nuostatų naujos redakcijos projekto.
4. Dėl Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos 2025-ųjų metų laureatų pagerbimo renginio organizavimo.
5. Dėl Kanklių metų ženklo ir Kanklių metų įgyvendinimo plano patvirtinimo.
6. Dėl EKG skatinimo puoselėti lietuviškas tradicijas advento ir kalėdiniu laikotarpiu tęstinumo.
7. Kiti klausimai.

Darbotvarkei pritarta bendru Tarybos narių sutarimu.

1. SVARSTYTA. Siūlymai užtikrinti tradicinės žvejybos apsaugą tobulinant Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymą.

Dalia Urbanavičienė pristatė Tarybos tarpinstitucinėje tradicinės žvejybos darbo grupėje (toliau – darbo grupė) jau aptartus pasiūlymus dėl Žuvininkystės įstatymo keitimo, paaiškino šių pasiūlymų apibendrinime (pateiktame prieš posėdį Tarybos nariams) spalvomis pažymėtus skirtingų institucijų komentarus.

Siga Jakubauskienė (ji negalėjo dalyvauti darbo grupės posėdyje) paaiškino, kad jos po darbo grupės posėdžio pateikti siūlymai buvo parengti remiantis nauja Žuvininkystės įstatymo redakcija, įsigaliosiančia nuo 2026 m. sausio 10 d. Ji atkreipė dėmesį, kad darbo grupės svarstyti straipsniai nebeatitiks naujosios Žuvininkystės įstatymo redakcijos, todėl visus komentarus būtina perkelti į aktualų įstatymo tekstą. Ji taip pat pabrėžė, jog teikiant siūlymą apibrėžti sąvoką *tradicinė žvejyba* pasiūlytame šios sąvokos apibrėžime žodžių „mažos apimties“ vartojimas gali klaidinti, nes Aplinkos ministerija galėtų reikalauti tiksliai apibrėžti, kas laikytina mažos apimties žvejyba. Ji siūlė svarstyti galimybę remtis mažų ar labai mažų įmonių kategorijomis. Ji nepritarė dėl žodžio „perdirbimas“ įtraukimo į sąvokos apibrėžimą, nes tradicinė žvejyba apima būtent žvejybos, o ne gamybos veiklas.

Narūnas Lendraitis sutiko, kad perdirbimo įtraukti nebūtina. Jis patvirtino, kad pirminis siūlymų tikslas – užtikrinti žvejybos tradicijų tęstinumą ir skatinti jų išlikimą Kuršių marių regione.

Loreta Sungailienė paaiškino, kad žvejyba Kuršių mariose į sąvadą įtraukta kaip kompleksinė tradicija, apimanti ir žuvų gaudymą, ir perdirbimą, ir realizavimą. Sąvokos apibrėžime reikėtų naudoti universalesnę formuluotę, ne vien tik remtis sertifikuotais žvejybos būdais. Ji pasiūlė kreiptis į Aplinkos ministeriją ir pasitikslinti, kokie žingsniai jau atlikti po ministerijos organizuotos konferencijos, kurioje buvo žadėta analizuoti tradicinės žvejybos reglamentavimo galimybes.

Virginijus Jocys pritarė poreikiui perkelti visas pastabas į naująją Žuvininkystės įstatymo redakciją ir akcentavo, kad sąvoka „tradiciniai įrankiai“ taip pat ateityje gali kelti papildomų praktinių klausimų, todėl ją reikės detaliau reglamentuoti.

Siga Jakubauskienė papildė, kad naujojoje Žuvininkystės įstatymo redakcijoje yra numatytas galimybės žvejams išlaikyti ankstesnių kvotų tęstinumą, tačiau siekiant, kad išliktų tradicinė žvejyba, vis tiek būtinos papildomos išimties. Ji pabrėžė, kad amatininkų, sertifikavusių tradicinius įrankius, skaičius yra labai mažas, todėl Žuvininkystės įstatyme turi būti numatyta galimybė jiems gauti atskiras kvotas ar limitus.

Dalia Urbanavičienė apibendrinė, kad sąvokų apibrėžimai Žuvininkystės įstatymo 2 straipsnyje nenustato kvotų ar išimčių, nes tai apibrėžiama kituose straipsniuose, todėl būtina labai tiksliai sutarti, kas siūloma dėl kvotų taikymo ne 2-ame, o kituose Žuvininkystės įstatymo straipsniuose. Ji pasiūlė

klausimą dėl siūlymų keisti Žuvininkystės įstatymą dar kartą nuodugniai aptarti darbo grupėje ir tik po to plėsti siūlymų aptarimo ratą, įtraukiant ministerijų ir Seimo atstovus.

Narūnas Lendraitis pabrėžė, kad visa žvejyba Kuršių mariose iš esmės yra tradicinė ir siektina išlaikyti bei skatinti šios veiklos tęstinumą, nes nuo to priklauso ir regiono kultūrinė tapatybė.

Kalbėjo: Dalia Urbanavičienė, Siga Jakubauskienė, Narūnas Lendraitis, Loreta Sungailienė, Virginijus Jocys.

NUTARTA (bendru sutarimu): 1. Tęsti darbą jau esamoje darbo grupėje, rengiant suderintą tradicinės žvejybos apibrėžimą ir visus susijusius siūlymus jau pagal naują 2026 m. įsigaliosiančią Žuvininkystės įstatymo redakciją. 2. Kreiptis oficialiu raštu į Aplinkos ministeriją dėl informacijos pateikimo apie ministerijos organizuotos konferencijos išvadas, ar buvo išnagrinėta tradicinės žvejybos reglamentavimo galimybių plėtra.

2. SVARSTYTA. Etninės kultūros globos tarybos 2026-ųjų metų veiklos plano projekto tvirtinimas.

Dalia Urbanavičienė paaiškino, kad pateikiamas 2026 metų EKGK veiklos plano projektas apima tęstines veiklas ir numato kryptis, kurias turėtų svarstyti naujos sudėties Taryba. Ji pabrėžė, kad dalis planuojamų priemonių yra susijusios su strateginiais kultūros politikos dokumentais, kurie bus rengiami valstybės mastu.

Vilma Griškevičienė pabrėžė, kad Kultūros ministerijai formuojant darbo grupę Nacionalinei kultūros darbotvarkei 2026–2040 parengti šiuo metu nėra įtraukiami etninės kultūros atstovai iš regionų, todėl būtina kuo skubiau inicijuoti etninės kultūros atstovų įtraukimą į šią darbo grupę.

Dalia Urbanavičienė paaiškino, kad dar rugsėjo mėn. buvo kreiptasi į Kultūros ministeriją dėl Tarybos atstovo įtraukimo į darbo grupę, dabar vėl iš naujo kreiptasi. Tęsdama EKGK veiklos plano projekto pristatymą, ji nurodė plano 2 dalyje (dėl etninės kultūros integravimo į bendrąją kultūros politiką) įvardytą priemonę „2.1. Siūlymų dėl etninės kultūros integravimo į Nacionalinę kultūros darbotvarę teikimas“, taip pat aptarė kitas šioje plano dalyje numatytas priemones. Ji pristatė 3-ią plano skyrių, susijusį su atmintinų metų inicijavimu ir įgyvendinimu, išskirdama 2026 m. Kanklių metų programos koordinavimą, dalyvavimą įgyvendinant Liudviko Rėzos metus (aktualu Mažajai Lietuvai) bei kitų iniciatyvų (Knygnešystės metų, Tautinių žaidimų metų, Sutartinių metų) rengimą.

4-ame skyriuje nurodyta, kad būtina tęsti savivaldybių apklausas dėl etninės kultūros būklės ir specialistų, taip pat stebėti Tarybos pasiūlytų Vietos savivaldos įstatymo ir Regionų plėtros įstatymo pataisų svarstymą. Atkreipiamas dėmesys į etnografinių regionų heraldikos įteisinimo svarbą ir regioninių tarybų darbo svarstymą. D. Urbanavičienė paklausė Tarybos narių nuomonės, ar Tarybos plane reikalinga 4.8. priemonė dėl Etnoregioninės tapatybės ugdymo židinių sąrašo sudarymo ir Gairių dėl etnoregioninės tarpatybės ugdymo centrų sukūrimo ar stiprinimo parengimo.

Diskusijoje dėl regioninės tapatybės ugdymo židinių sąrašo sudarymo Ona Drobelienė išreiškė abejonę dėl tokio poreikio, o Vilma Griškevičienė pabrėžė, kad klausimą turėtų spręsti regioninės tarybos.

Virginijus Jocys pasiūlė nenumatyti, kokiame metų ketvirtyje reikėtų šią priemonę įgyvendinti, įrašyti formuluotę „pagal poreikį“. Tačiau Dalia Urbanavičienė paaiškino, kad pastaroji formuluotė rašoma, jei tai yra Seimo ar ministerijos sprendimu pradedamas svarstyti klausimas, o šiuo atveju tai yra pačios Tarybos inicijuojamas darbas, todėl reikėtų jo įgyvendinimui numatyti tikslesnį laiką.

Po diskusijos sutarta formuluoti užduotį kaip „Diskusijos apie Etnoregioninės tapatybės ugdymo židinių įtvirtinimo poreikį organizavimas“, paliekant sprendimą naujosios kadencijos Tarybai.

Pristatydama plano 5-ą dalį (etnokultūrinio ugdymo ir studijų), Dalia Urbanavičienė pabrėžė būtinybę siekti nacionalinių kvalifikacijos tobulinimo programų tęstinumo, taip pat lituanistikos prioriteto realaus įtvirtinimo Mokslo ir studijų įstatyme (Tarybos iniciatyva šis klausimas jau buvo aptartas Seimo Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijoje, planuojama Seime sudaryti darbo grupę ir yra reali galimybė įtraukti pasiūlytas nuostatas į Mokslo ir studijų įstatymą).

Vilma Griškevičienė pažymėjo, kad problema aptarinėta daug kartų, o pokyčių nėra, todėl būtinas tiesioginis susitikimas su Švietimo, mokslo ir sporto ministre.

Dalia Urbanavičienė informavo, kad buvo bandyta derinti tokį susitikimą, tačiau jis buvo ministerijos vis atšaukiamas, taip pat buvo žadama šiomis temomis susaukti bendrą Seimo komitetų (Švietimo ir Kultūros) posėdį.

Virginijus Jocys pritarė, kad etninės kultūros ugdymo padėtis bendrojo ugdymo mokyklose prastėja, todėl abu punktai, susiję su etnokultūrinio ugdymo plėtra ir pedagogų kvalifikacijos tobulinimu, turėtų būti nagrinėjami kompleksiskai.

Į plano 6-ą dalį įtraukti darbai dėl nematerialaus kultūros paveldo archyvų ir vietovardžių apsaugos – šiais klausimais Tarybos teikiamų pasiūlymų paketai dar nėra užbaigti ir būtina tęsti darbą. Taip pat Dalia Urbanavičienė siūlė tęsti liaudies dainų, kurias turėtų žinoti visa Lietuva, išrinkimo ir sklaidos iniciatyvą, pirmiausia skiriant dėmesį advento ir Kalėdų dainoms.

Virginijus Jocys pasiūlė sujungti kai kuriuos 6-o skyriaus punktus, tačiau Dalia Urbanavičienė paaiškino, kad kalbama apie skirtingus įstatymus, todėl šie klausimai negali būti sujungti.

Taip pat plane išlieka būtinybė parengti Sutartinių tradicijos centrų statuso suteikimo tvarką, nes šiuo metu galioja tik Tarybos patvirtintos Sutartinių tradicijos perdavimo ir puoselėjimo centrų kūrimo gairės, kurios numato minėtos tvarkos parengimą, o jos vis nėra (norintys gauti tokio Sutartinių centro statusą nuolat tai primena).

Plano 7-a dalis skirta Tautinio paveldo produktų įstatymo įgyvendinimo klausimams, o 8-a dalis - Etninės kultūros sklaidai turizmo sektoriuje. Dalia Urbanavičienė pastebėjo, kad Lietuvos

Respublikos turizmo įstatyme apskritai nekalbama apie kultūrinį turizmą, tad reikėtų siūlyti įstatymą tobulinti, o vienas iš svarbiausių Tarybos darbų šioje dalyje – Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso organizavimas (pagal naujos redakcijos konkurso nuostatus).

Loreta Sungailienė pasiūlė prieš numatant konkrečias priemones atlikti papildomą turizmo sektoriaus dalyvių apklausą – tiek nacionaliniu, tiek savivaldybių lygmenimis. Apklausos tikslas būtų išsiaiškinti, kiek turizmo organizatoriai šiuo metu integruoja nematerialųjį kultūros paveldą į maršrutus, kokios informacijos ar pagalbos jiems trūksta, kokia yra reali situacija regionuose. Ji atkreipė dėmesį, kad Lietuvos nacionalinio kultūros centro darbuotojai jau yra teikę turizmo gidams informaciją apie nematerialųjį kultūros paveldą, todėl dalis duomenų egzistuoja, tačiau galimi ir nauji poreikiai.

Dalia Urbanavičienė atsakė, kad nors apklausos idėja yra naudinga, plane formuluotės neturėtų būti pernelyg detalizuotos. Plane numatomų darbų įvardijimas turėtų būti apibendrintas, kad tiktų įvairiems siauriau ar plačiau aprėpiantiems darbams: pavyzdžiui, kultūrinio turizmo sampratos atspindėjimą teisės aktuose (įskaitant Turizmo įstatymą ir UNESCO rekomendacijas), taip pat atlikti apklausas, kitus tyrimus.

Loreta Sungailienė pasiūlė įvardyti užduotį tiksliau, nes terminas „aktualizavimas“ dabar gali būti suprantamas kaip konkrečių priemonių planavimas, nors ketinama pradėti nuo aplinkos analizės.

Dalia Urbanavičienė patikslino, kad „aktualizavimas“ ir reiškia klausimų kėlimą – nustatant, ko trūksta, ką reikia tobulinti ir kaip plėtoti kultūrinį turizmą.

Dalia Urbanavičienė pristatė plano 9-os dalies (Etninės kultūros sklaida viešosiose erdvėse ir žiniasklaidoje) darbus, kurie apie EKGt pareigą bendradarbiauti su Medijų fondu dėl paramos etnokultūros leidiniams, dialogą su LRT ir regionine žiniasklaida, taip pat vykdyti pačios Tarybos informacinę veiklą. Tarybos nariai pritarė, kad šio skyriaus punktai gali būti palikti be esminių keitimų.

Dalia Urbanavičienė pristatė plano 10-os dalies (Etninės kultūros ir jos puoselėtojų prestižo visuomenėje kėlimas) tęstines veiklas, susijusias su Jono Basanavičiaus premija, siūlymų teikimą dėl kitų su etnine kultūra susijusių premijų. Priminta ankstesnė Tarybos iniciatyva teikti siūlymą dėl valstybinių pensijų skyrimo J. Basanavičiaus premijos laureatams, analogiškai kaip kitų nacionalinių premijų atveju. Nariai išreiškė pritarimą šį siūlymą įtraukti į veiklos planą.

Paskutinėje plano dalyje (Lietuvių etninės kultūros globa bei plėtra užsienyje) numatyti įvairūs tęstiniai darbai, taip pat EKGt svetainėje išskirtos skilties „Globali Lietuva ir tautinė tapatybė“ pildymas.

Kalbėjo: Dalia Urbanavičienė, Vilma Griškevičienė, Ona Drobėlienė, Virginijus Jocys, Danutė Mažeikaitė, Loreta Sungailienė.

NUTARTA. 1. Pritarti pateiktam Etninės kultūros globos tarybos 2026 metų veiklos plano projektui, įtraukiant posėdyje pasiūlytas korekcijas. 2. Patikslinti plano punktų formuluotes pagal diskusijų metu suformuluotus pasiūlymus.

3. SVARSTYTA. Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso nuostatų naujos redakcijos projektas.

Dalia Urbanavičienė pristatė Etnokultūrinio turizmo darbo grupės parengtą Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso nuostatų (toliau – Konkurso) naujos redakcijos projektą. Atsirado papildomas Konkurso partneris – Lietuvos kaimo bendruomenių sąjunga. D. Urbanavičienė pažymėjo, kad dėl sumažėjusio paraiškų skaičiaus ir sudėtingo tinkamumo kriterijams siūloma išplėsti Konkurso dalyvių ratą, įtraukiant ne tik Lietuvos kaimo turizmo asociacijos (toliau – LKTA) narius, bet ir kitas kaimo sodybas bei vietos bendruomenes, teikiančias etnokultūrinio turizmo paslaugas. Siūloma įtvirtinti tris atskiras Konkurso nominacijas: *Etnografinė aplinka*; *Etnokultūrinės veiklos*; *Kulinarinis paveldas tradicinėje aplinkoje* (pastarojoje nominacijoje būtų vertinamas ne tik maistas, bet ir jo patiekimo aplinka, apimant serviravimą, indus, skambančią muziką ir pan.). Konkurso dalyvis gali teikti paraišką tik į vieną nominaciją, kurioje maksimali balų suma yra iki 70 balų, o pagal bendrus vertinimo kriterijus būtų galima surinkti iki 30 balų (iš viso maksimali balų suma – iki 100 balų). Laimėtojas toje pačioje nominacijoje galėtų dalyvauti pakartotinai ne anksčiau kaip po 3 metų. Taip pat pakeistas Konkurso organizavimo grafikas – konkursą siūloma skelbti vasario 1 d. (arba kovo 1 d. pirmą kartą, jei Taryba nespės užbaigti Konkurso nuostatų tvirtinimo), paraiškas priimti iki balandžio 30 d., po to regioninės komisijos vertintų paraiškas nuvykdomas į vietą nuo gegužės 1 iki rugsėjo 30 d., o Konkurso taryba galutinius sprendimus priimtų iki spalio 10 d. Regionines komisijas siūloma sudaryti iš EKGK ir regioninių tarybų, partnerių atstovų, taip pat sudarant galimybę įtraukti atskirų nominacijų sričių ekspertus (pvz., architektūros, etnokultūrinių veiklų ar kulinarinio paveldo specialistus). Paraiškas gali teikti ne tik pats dalyvis, bet ir su juo suderinę kiti pareiškėjai: savivaldybių administracijos, seniūnijos, turizmo informacijos centrai, saugomų teritorijų direkcijos, nevyriausybines organizacijos, pavieniai asmenys.

Virginijus Jocys pasiūlė aiškiau numatyti, kokie ekspertai gali būti kviečiami į regionines komisijas, pabrėždamas etnoarchitektūros specialistų reikšmę. Taip pat jis pasiūlė patikslinti, kad dalyviai, teikiantys paraišką tik vienai nominacijai (pvz., kulinarinio paveldo), pildo tik atitinkamą priedą ir bendrus kriterijus. Jis suabejojo, ar reikia atsisakyti rekomendacijų, bet po diskusijos sutiko, kad gyvas regioninių komisijų vertinimas vietoje eliminuoja šią riziką.

Ona Drobelenė paaiškino, kad kulinarinio paveldo nominacijoje architektūrinė aplinka vertinama tiek, kiek susijusi su patiekalo pateikimo ir gamybos autentiškumu. Ji pritarė darbo grupės

sprendimui, jog rekomendacijos nėra būtinos, nes socialiniai tinklai ir vietos bendruomenių informacija natūraliai užtikrina skaidrumą.

Danutė Mažeikaitė atkreipė dėmesį į terminologiją: etnokultūrinis turizmas patenka į kultūrinio turizmo sritį, šalia sodybų atsiranda ir kaimo bendruomenių veiklos, todėl konkurso pavadinimas turi būti vartojamas apdairiai. Dabartiniame etape siūlė palikti esamą formuluootę.

Diskutuota dėl nominacijos „Etnografinė aplinka“ pavadinimo. Siūlyti variantai: „Etnografinė sodyba“ (LTKA siūlymas), „Etnokultūrinė kaimo turizmo sodybos aplinka“. Pritarta, kad pavadinimas „Etnografinė aplinka“ tiksliausiai atspindi nominacijos esmę ir apima tiek pastatus, tiek interjerą, želdynus, tradicinių elementų dermę.

Dalia Urbanavičienė informavo, kad Etnokultūrinio turizmo darbo grupė dar norėtų patikslinti Konkurso nuostatų priedus (pvz., 2-ąjį priedą dėl nominacijos „Etnografinė aplinka“ vertinimo kriterijų žadėjo patikslinti LTKA atstovai kartu su Lietuvos etnografijos muziejaus specialistais), todėl dabar siūloma Tarybai patvirtinti pagrindinę Konkurso nuostatų dalį, o priedus pavesti patobulinti darbo grupei.

Taip pat pažymėta, kad šiais metais Konkursas pagal atnaujintus nuostatus bus bandomasis, o po jo bus galima atlikti Konkurso pavadinimo ir struktūros patikslinimus.

NUTARTA (bendru sutarimu): 1. Iš esmės pritarti Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso nuostatų naujos redakcijos projektui (be priedų). 2. Pavesti Etnokultūrinio turizmo darbo grupei patikslinti Konkurso nuostatų priedus ir atlikti būtinus papildymus pagrindiniame tekste, įtraukiant nominacijų vertinimo kriterijų tikslinimus bei ekspertų pasiūlymus.

4. SVARSTYTA. Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos 2025-ųjų metų laureatų pagerbimo renginio organizavimas.

Dalia Urbanavičienė pristatė Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos 2025 metų laureatų – Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejaus muziejininkų Arūno ir Vidos Sniečků – pagerbimo renginio klausimą. Ji pateikė konkretų siūlymą šių metų renginį organizuoti Raudondvario kultūros centre, nes Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejuje trūksta erdvės, o Raudondvaryje yra moderni renovuota salė, tinkama pasirodymams, vaizdo medžiagai demonstruoti. Ji informavo, kad buvo planuota organizuoti išvyką į Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejų kartu su Seimo nariais, tačiau dėl jų užimtumo šią išvyką teko atidėti.

Virginijus Jocys pasisakė, kad prieš priimant galutinį sprendimą būtina atsižvelgti ir į pačių laureatų nuomonę. Taip pat atkreipė dėmesį, jog renkantis vietą svarbus ir savivaldybės ar kitų partnerių indėlis į renginio organizavimą – finansinis ar meninis.

Ona Drobelenė ir Loreta Sungailienė pritarė, kad laureatų nuomonė yra reikšminga.

Dalia Urbanavičienė paaiškino, kad jau buvo kalbėjusi su laureatais dėl renginio Raudondvaryje, jie sutinka. Posėdžio metu dėl techninių trikdžių laureatų žodžio išgirsti nepavyko, todėl ji telefonu dar kartą pasitiksino ir perdavė posėdžio dalyviams, kad laureatai iš esmės pritaria Raudondvario pasirinkimui. EKGt iš dalies prisideda prie renginio finansavimo (pvz., vaišių). Ji patikino, kad žinia apie šiuos laureatus sulaukė didelio kultūros bendruomenės susidomėjimo, todėl galima tikėtis savanoriško ir ansamblių, ir atskirų atlikėjų dalyvavimo.

Posėdžio metu taip pat konstatuota, kad renginio data dar nėra derinta. Renginys turėtų vykti po vasario 16 d., laiką būtina suderinti su Raudondvario kultūros centro vadovybe ir pačiais laureatais.

Dalia Urbanavičienė apibendrino, kad yra bendras pritarimas Raudondvario vietai, o konkretų renginio laiką siūlė derinti artimiausiu metu kartu su Raudondvario kultūros centro direktore ir laureatais. Ji pabrėžė, kad sprendimą turės patvirtinti jau naujos kadencijos Taryba.

Kalbėjo: Dalia Urbanavičienė, Virginijus Jocys, Ona Drobelenė, Loreta Sungailienė.

NUTARTA (bendru sutarimu): 1. Pritarti siūlymui Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos 2025 m. laureatų pagerbimo renginį organizuoti Raudondvario kultūros centre. 2. Suderinti renginio datą ir detales su Raudondvario kultūros centro administracija ir laureatais bei pateikti suderintą informaciją naujos kadencijos EKGt.

5. SVARSTYTA. Kanklių metų ženklo ir Kanklių metų įgyvendinimo plano patvirtinimas.

Dalia Urbanavičienė priminė, kad Kanklių metų darbo grupė jau yra išsamiai aptarusi ženklo projektą, o po pastarųjų papildymų, padedant Linai Petrošienei, buvo pataisyta ženklo kompozicija (kanklės apverstos tinkama kryptimi). Pristatyta galutinė ženklo versija ir pasiūlyta ją tvirtinti.

Ona Drobelenė pastebėjo, kad ženklas buvo svarstomas jau gana ilgai ir laikas priimti sprendimą.

Virginijus Kašinskas ir Angelė Kavaliauskienė pritarė ženklo tvirtinimui.

Dalia Urbanavičienė konstatavo bendrą pritarimą ir informavo, kad patvirtintas ženklas bus viešinamas ir rekomenduojamas naudoti visiems Kanklių metų renginių organizatoriams.

Dalia Urbanavičienė taip pat pristatė Kanklių metų įgyvendinimo plano projektą. Ji informavo, kad savivaldybių siūlymų surinkimas vyko iki paskutinės dienos (vėliausiai savo siūlymus pateikė Skuodo rajonas).

Vilma Žukauskienė nurodė savivaldybes, kurios dar nepateikė informacijos (Molėtai, Pakruojis, Akmenė, Mažeikiai ir Pagėgiai), tačiau pabrėžė, kad dauguma savivaldybių jau atsiliepė.

Dalia Urbanavičienė aptarė vienintelę pastaruoju metu gautą pastabą iš Loretos Sungailienės – kad universiteto šventė „Gaudeamus“ persikelia į kitus metus, todėl turi būti išbraukta iš plano. Likusi plano struktūra iš esmės nebekeičiama. Pagrindiniai renginiai yra suskirstyti pagal tipus (viešinimo

priemonės, pagrindiniai renginiai, tarptautiniai, respublikiniai ir regioniniai), o renginių pavadinimai, kur neaiškiai nurodyta sąsaja su Kanklių metais, prireikus bus dar papildomai tikslinami.

Vaida Kasparavičienė patvirtino, kad renginiai, kuriuos organizuoja Kauno tautinės kultūros centras, yra susiję su atmintiniais Kanklių metais ir tinkami įtraukti į planą.

Vilma Žukauskienė paaiškino, kad net tie renginiai, kurių pavadinime kanklių tematika neišsiskiria, vis tiek turės sąsają su kankliavimu – tai buvo derinta su organizatoriais.

Loreta Sungailienė teiravosi, ar patvirtintas planas bus skelbiamas viešai, ar dar bus kviečiama atsiliepti pasaulio lietuvių bendruomenės. Taip pat ji atkreipė dėmesį, kad kai kuriems renginiams plane trūksta aiškaus nurodymo, kad jie skirti Kanklių metams.

Dalia Urbanavičienė informavo, kad planas bus įkeltas į Teisės aktų registrą kaip EKG T nutarimas, o jeigu ateityje atsirastų naujų reikšmingų renginių, jie galėtų būti įtraukti papildžius ir pakeitus EKG T nutarimą. Ji taip pat nurodė, kad renginių pavadinimai, kuriuose kanklių tematika neatsiskleidžia, bus papildyti žyma „skirta Kanklių metams“.

Ona Drobelenė pritarė, kad tokie patikslinimai yra būtini.

Dalia Urbanavičienė apibendrino, kad Kanklių metų įgyvendinimo planą galima tvirtinti atsižvelgiant į patikslinimus. Prieš skelbiant patikslinimus (dėl numeracijos, renginių sąsajos su Kanklių metais) atliks Vilma Žukauskienė.

Kalbėjo: Dalia Urbanavičienė, Ona Drobelenė, Virginijus Kašinskas, Angelė Kavaliauskienė, Vilma Žukauskienė, Vaida Kasparavičienė, Loreta Sungailienė.

NUTARTA (bendru sutarimu). 1. Patvirtinti Kanklių metų ženklą ir pavesti Tarybos vardu jį viešinti, rekomenduoti naudoti Kanklių metų renginių organizatoriams. 2. Patvirtinti Kanklių metų įgyvendinimo planą, pavedant administracijos specialistei Vilmai Žukauskienei atlikti aptartus patikslinimus. 3. Esant būtinybei, papildyti planą dar neįtrauktais į planą renginiais ir kitomis priemonėmis.

6. SVARSTYTA. Lietuviškų tradicijų advento ir kalėdiniu laikotarpiu puoselėjimo skatinimas.

Dalia Urbanavičienė priminė EKG T kreipimąsi dėl lietuviškų advento ir kalėdinių tradicijų puoselėjimo 2024 metais, kuris sulaukė labai gerų atsiliepimų iš savivaldybių ir kultūros įstaigų. Ji pristatė atnaujintą tekstą, pakoreguotą atsižvelgiant į Žilvyčio Šaknio pastabas dėl Žasų turgaus kilmės ir istorinio konteksto. Žasų turgaus ir žąsies valgymo per Kalėdas tradicija kilo dėl tarpukariu vykdytos valstybės ekonominės programos (siekiant parduoti žasų perteklių), o seniau žąsis buvo svarbiausias šv. Martyno šventės (lapkričio 11 d.) patiekalas. Tačiau dabar Žasų turgus kaip Mažosios Lietuvos tradicija labiausiai siejamas su Kalėdomis – Pagėgių krašte Žasų turgus sertifikuotas kaip tautinio paveldo produktas, įgijo naują gyvybingą formą. Todėl EKG T kreipimesi siūloma šį turgų minėti kaip šiuolaikinę praktikos tąsą, o platesni paaiškinimai pateikiami kreipimosi priede.

Ona Drobelenė pabrėžė, kad per daug detalių apie vieną šventę pagrindiniame tekste gali atrodyti perteklinės, todėl svarbiau apsiriboti esmine informacija.

Žilvytis Šaknys paaiškino Žasų turgaus tradicijos istorinį kontekstą: iki XX a. pradžios Mažojoje Lietuvoje labiau buvo laikomasi šv. Martyno dienos papročių, Žasų turgus kaip masinis reiškinys tik trumpai veikė tarpukariu, o šiandieninė jo forma yra atkuriamojo pobūdžio. Todėl rekomendavo šią informaciją tikslinti priede ir pasikonsultuoti su Mažosios Lietuvos atstovais.

Loreta Sungailienė patvirtino, kad Pagėgių krašto kalėdinis Žasų turgus yra sertifikuotas tautinio paveldo renginys ir savivaldybės pristatomas kaip vienas svarbiausių regiono kultūrinių įvykių, todėl jo minėjimas kreipimesi yra pagrįstas.

Violeta Dubnikienė paantrino, kad Žasų turgus yra sertifikuotas renginys.

Diskusijoje sutarta, kad pagrindiniame kreipimosi tekste galima palikti Žasų turgaus paminėjimą kaip vieno iš adventinio laikotarpio renginių, o priede reikėtų tiksliau paaiškinti jo istorinį kontekstą ir tradicijos raidą (šv. Martyno diena, tarpukario ekonominės programos įtaka, šiuolaikinis atgaivinimas).

Dalia Urbanavičienė pasiūlė nedelsiant atnaujinti kreipimąsi dėl lietuviškų tradicijų puoselėjimo, o priedo informaciją papildyti ir suredaguoti pagal diskusijos metu aptartas pastabas.

Kalbėjo: Dalia Urbanavičienė, Onutė Drobelenė, Žilvytis Šaknys, Loreta Sungailienė, Violeta Dubnikienė.

NUTARTA (bendru sutarimu). Atnaujinti EKGK kreipimąsi į savivaldybes dėl lietuviškų advento ir kalėdinių tradicijų puoselėjimo, plačiai viešinti šį kreipimąsi.

7. SVARSTYTA. Kiti klausimai. Regioninių etninės kultūros globos tarybų sudėties pakeitimai.

Dalia Urbanavičienė informavo, kad reikia patikslinti dviejų regioninių etninės kultūros globos tarybų sudėtį. Ji priminė, kad ankstesniame posėdyje buvo papildytas Dzūkijos regioninės tarybos deleguojančių institucijų sąrašas, į kurį įtrauktas Druskininkų lopšelis-darželis „Bitutė“, o dabar siūloma patvirtinti konkrečią šios įstaigos atstovę – direktorę Aušrą Plytninkaitę (ji iki šiol taryboje atstovavo kitą instituciją).

Dalia Urbanavičienė pateikė informaciją apie Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos sudėties pakeitimą: Prienų rajono savivaldybė keičia savo deleguotą atstovą – vietoje Irenos Urbanavičienės (savivaldybės administracijos Kultūros ir turizmo skyriaus vyriausiosios specialistės) deleguojamas Rimantas Šiugždinis (to paties skyriaus vedėjas).

Prieštaravimų siūlomiesiems pakeitimams nepareikšta.

Kalbėjo: Dalia Urbanavičienė.

NUTARTA. 1. Pakeisti Dzūkijos (Dainavos) regioninės etninės kultūros globos tarybos sąrašo 17 punktą įrašant Aušrą Plytninkaitę delegavusią kitą instituciją – Druskininkų lopšelio-darželio „Bitutė“ direktorė. 2. Pakeisti Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos sąrašo 6 punktą įrašant kitą Prienų rajono savivaldybės administracijos atstovą – Rimantą Šiugždinį (Kultūros ir turizmo skyriaus vedėją) vietoje Irenos Urbanavičienės (Kultūros ir turizmo skyriaus vyriausiosios specialistės).

Pridedama: 2026 metų kalendorinis veiklos planas, 3 lapai.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Laura Stankevičienė

**ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBOS
2026 METŲ KALENDORINIS VEIKLOS PLANAS**

Tema	Darbas	Terminas
1. EKG T veiklos planai	1.1. Tarybos 2026 m. veiklos plano tvirtinimas	I ketvirtis
	1.2. Tarybos 2025–2027 m. strateginio veiklos plano įgyvendinimo analizė ir apibendrinimas	I ketvirtis
	1.3. Tarybos 2027–2029 m. strateginio veiklos plano tvirtinimas	IV ketvirtis
2. Etninės kultūros integravimas į kultūros politikos ir kitus teisės aktus	2.1. Siūlymų dėl etninės kultūros integravimo į Nacionalinę kultūros darbotvarkę teikimas	Pagal aktualų poreikį
	2.2. Siūlymų dėl etninės kultūros integravimo į Kultūros politikos pagrindų įstatymą teikimas	Pagal aktualų poreikį
	2.3. Siūlymų dėl konkursinio etninės kultūros finansavimo modelio tobulinimo rengimas ir teikimas	I–IV ketvirčiai
	2.4. Siūlymų dėl atmintinų dienų statuso suteikimo su etnine kultūra ir nematerialiuoju kultūros paveldu susijusiems reiškiniams teikimas	I–IV ketvirčiai
	2.5. Siūlymų dėl kitų bendrąją kultūros politiką reglamentuojančių teisės aktų teikimas	Pagal aktualų poreikį
3. Su etninės kultūros plėtra susijusių atmintinų metų inicijavimas ir įgyvendinimas, svarbių datų aktualizavimas	3.1. Atmintinų Kanklių metų įgyvendinimo stebėseną ir EKG T priimtų priemonių įgyvendinimas	I–IV ketvirčiai
	3.2. Su etnine kultūra susijusių kitų atmintinų metų 2026 m. įgyvendinimo stebėseną	I–IV ketvirčiai
	3.3. Atmintinų Knygnešystės metų įgyvendinimo 2027 metais plano sudarymas	I–IV ketvirčiai
	3.4. Siūlymų teikimas dėl atmintinų Tautinių žaidimų metų (2028 m.), Sutartinių metų (2029 m.) ir kitų atmintinų metų skelbimo	I–IV ketvirčiai
	3.5. Baltų vienybės dienos renginių organizavimo Aukštaitijos, Dzūkijos (Dainavos), Suvalkijos (Sūduvos), Mažosios Lietuvos ir Žemaitijos regionuose bei etninėse lietuvių žemėse inicijavimas, viešinimas	III ketvirtis
4. Etninės kultūros plėtra savivaldybėse ir etnografiniuose regionuose	4.1. Etninės kultūros būklės savivaldybėse stebėseną, vertinimas ir sklaida	I–IV ketvirčiai
	4.2. Siūlymų dėl Vietos savivaldos įstatymo pataisų teikimas siekiant įtvirtinti valstybės deleguotą funkciją savivaldybėms dėl etninės kultūros globos	I–II ketvirčiai
	4.3. Siūlymų dėl (etno)kultūros ir etnografinių regionų įtraukimo į Regionų plėtros įstatymą teikimas	I–II ketvirčiai

	4.4. Siūlymų dėl etnografinių regionų heraldikos įteisinimo teikimas	Pagal aktualų poreikį
	4.5. Duomenų apie etnografinių regionų ypatybes suvestinės tobulinimas ir sklaida	I–IV ketvirčiai
	4.6. EKG regioninių tarybų posėdžių (po 4 per metus) organizavimas	I–IV ketvirčiai
	4.7. Bendro EKG ir regioninių tarybų narių posėdžio surengimas	III–IV ketvirčiai
	4.8. Diskusijos apie Etnoregioninės tapatybės ugdymo židinių įtvirtinimo poreikį organizavimas ir siūlymų rengimas	Pagal aktualų poreikį
5. Etninės kultūros ugdymo, studijų ir mokslo plėtra	5.1. Etninės kultūros ugdymo plėtos bendrojo ugdymo mokyklose ir kitose švietimo įstaigose skatinimas	I–IV ketvirčiai
	5.2. Nacionalinės pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programos „Etnokultūra pagrindiniame ugdyme“ tęstinumo aktualizavimas; analogiškos pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programos „Etnokultūra pradiniame ugdyme“ patvirtinimo inicijavimas	I–IV ketvirčiai
	5.3. Lietuvos moksleivių etninės kultūros olimpiados organizavimas ir rezultatų analizė, seminario Olimpiados rengėjams organizavimas; diasporos atstovų įtraukimas į Etninės kultūros olimpiadą (pagal „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. įgyvendinimo veiksmų plano 2026–2028 m. 1.3.2.7. uždavinį)	I–IV ketvirčiai
	5.4. Etninės kultūros metų pedagogo rinkimų organizavimas Mažojoje Lietuvoje	II–IV ketvirčiai
	5.5. Etninės kultūros specialisto apibrėžties įtvirtinimo, jų rengimo trūkumų ir poreikio tobulinti kultūros darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą etninės kultūros srityje aktualizavimas	I–II ketvirčiai
	5.6. Lituanistikos prioriteto įtvirtinimo teisės aktuose bei poreikio sugrąžinti etnologijos ir folkloristikos studijų kryptį į studijų krypties sąrašą aktualizavimas	I–IV ketvirčiai
6. Nematerialaus etnokultūrinio paveldo globa	6.1. Siūlymų teikimas dėl nematerialaus kultūros paveldo archyvų teisinės apsaugos	I–II ketvirčiai
	6.2. Siūlymų teikimas dėl teisinės bazės tobulinimo siekiant Lietuvos vietovardžių išsaugojimo	I–III ketvirčiai
	6.3. Lietuvos vietovardžių išsaugojimo gairių rengimas	III–IV ketvirčiai
	6.4. Lietuvių liaudies dainų, kurias turėtų žinoti visa Lietuva, rinkimai ir sklaida	I–IV ketvirčiai
	6.5. Tvarkos dėl Sutartinių tradicijos perdavimo ir puoselėjimo centrų statuso suteikimo parengimas	I–II ketvirčiai

	6.6. Dalyvavimas svarstant Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo vertybių, įtrauktų į UNESCO reprezentatyvų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, tradicijų išsaugojimo veiksmų plano įgyvendinimo klausimus	Pagal aktualų poreikį
7. Tautinio paveldo produktų įstatymo įgyvendinimas	7.1. Dalyvavimas sprendžiant Tautinio paveldo produktų įstatymo įgyvendinimo klausimus	Pagal aktualų poreikį
	7.2. Siūlymų dėl Žuvininkystės įstatymo tobulinimo rengimas ir teikimas	I–II ketvirčiai
	7.3. Siūlymų teikimas dėl tradicinių veislių gyvūnų įtraukimo į Lietuvos ūkinių gyvūnų genofondo sąrašą	I–II ketvirčiai
8. Etninė kultūra ir turizmas	8.1. Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso organizavimas	I–IV ketvirčiai
	8.2. Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo įtraukties į turizmo plėtrą Lietuvoje valstybės ir savivaldybių lygmenyse aktualizavimas	I–III ketvirčiai
9. Etninės kultūros sklaida viešosiose erdvėse ir žiniasklaidoje	9.1. Bendradarbiavimas su Medijų fondu dėl paramos etninės kultūros leidiniams ir sklaidos priemonėms	I–II ketvirčiai
	9.2. Bendradarbiavimas su LRT ir regionine žiniasklaida dėl etninės kultūros sklaidos	I–IV ketvirčiai
	9.3. Lietuviškų tradicijų sklaidos per kalendorines šventes viešosiose erdvėse inicijavimas, stebėseną	I–IV ketvirčiai
	9.4. Etninės kultūros sklaida EKG T svetainėje ir socialiniuose tinkluose	I–IV ketvirčiai
10. Etninės kultūros ir jos puoselėtojų prestižo visuomenėje kėlimas	10.1. Siūlymų teikimas dėl Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos skyrimo, laureato ir jo darbų viešinimas	I ketvirtis
	10.2. Siūlymų teikimas dėl premijų skyrimo už etninės kultūros plėtrą	III–IV ketvirčiai
	10.3. Atskirų etnografinių regionų kultūros puoselėtojų pagerbimo įgyvendinimas	I–IV ketvirčiai
	10.2. Siūlymų teikimas dėl Valstybinių pensijų įstatymo papildymo nuostata skirti valstybinę pensiją Jono Basanavičiaus premijos laureatams	I–II ketvirčiai
11. Lietuvių etninės kultūros globa bei plėtra užsienyje	11.1. Užsienio lietuviams skirtos skilties EKG T internetinėje svetainėje pildymas ir tobulinimas (pagal „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. įgyvendinimo veiksmų plano 2026–2028 m. 1.5.2.2. uždavinį)	I–IV ketvirčiai
	11.2. Nuotolinio seminaro diasporos organizacijoms etninės kultūros temomis surengimas (pagal „Globali Lietuva“ 2022–2030 m. įgyvendinimo veiksmų plano 2026–2028 m. 1.3.1.4. uždavinį)	IV ketvirtis
	11.3. Bendradarbiavimas su lietuvių bendruomenėmis bei organizacijomis išeivijoje ir etninėse lietuvių žemėse	Pagal poreikį